

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/141/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113208292
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5113208292.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľov 1/ O. P., nar. X.XX.XXXX, 2/ D. P., rod. J., nar. XX.X.XXXX, 3/ Mgr. R. P., nar. XX.X.XXXX, všetci bytom X. - J. XXX, navrhovatelia 1/ a 2/ právne zastúpení advokátom JUDr. Rastislavom Skybom, so sídlom X., V. X, proti odporcom 1/ V. J., nar. XX.XX.XXXX, 2/ X. J., rod. C., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom X. - J. XXX, o ochranu vlastníckeho práv k rodinnému domu, na základe odvolania navrhovateľov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 2C/87/2013-71 zo dňa 25. novembra 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh, ktorým sa navrhovatelia 1/ až 3/ (ďalej len navrhovatelia) domáhali uložiť odporcom 1/ až 2/ (ďalej len odporcovia) povinnosť zdržať sa prejazdu nákladnými automobilmi osobne alebo prostredníctvom tretej osoby cez parcelu C-KN č. 33 kat. úz. X. - J. (LV č. XXXX). Vychádzal z neunesenia dôkazného bremena (navrhovateľmi) vo vzťahu k tvrdeniu, že sú to práve odporcovia, ktorí narušujú susedské vzťahy pravidelným prejazdom nákladnými motorovými vozidlami okolo rodinného domu navrhovateľov, resp. že práve oni spôsobili škodu na majetku navrhovateľov porušením statiky ich domu.

Okresný súd konštatoval, že po oboch stranách predmetnej parcely sa nachádzajú (celkom) štyri rodinné domy, pričom prakticky všetci spoluvlastníci (vrátane navrhovateľov) v minulosti a aj v súčasnosti využívali a využívajú túto parcelu ako prístupovú cestu na dovoz stavebného materiálu, uhlia a iných materiálov. Nadväzne považoval za „zarážajúce“, že navrhovatelia návrh podali len voči odporcom. Odporcovia totiž len dva krát prešli okolo rodinného domu navrhovateľov a takýto prejazd (pri absencii ďalších dôkazov) nemožno označiť za príčinu narušenia statiky rodinného domu.

Nepodstatné zásahy sú podľa prvostupňového súdu susedia povinní navzájom strpieť, lebo sú spojené s obvyklým užívaním nehnuteľností. Z tohto dôvodu je potrebné nesporne preukázanú skutočnosť o prejazde len dvoch nákladných motorových vozidiel v desiatom mesiaci roku 2012 hodnotiť ako nepodstatný zásah, neprekračujúci mieru primeranú pomerom (§ 127 Obč. zák.). Okrem toho zdôraznil požiadavku, aby subjekt, domáhajúci sa ochrany práva, sám nezneužíval svoje právo na úkor výkonu práv suseda. Napokon, podľa okresného súdu navrhovatelia až do vyhlásenia rozsudku nepredložili nimi označený dôkaz - znalecký posudok Ing. Halvoňa, ktorý mal preukazovať vážne narušenie statiky ich rodinného domu v dôsledku prejazdu nákladných automobilov v jeho blízkosti.

O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že procesne úspešným odporcom priznal ich náhradu v sume 381,46 eur, ktorú výšku konkrétne odôvodnil.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie navrhovatelia, ktorí sa domáhali jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Vytýkali okresnému súdu, že sa nevenoval podstate sporu, ktorou je otázka, či prejazd nákladných automobilov v blízkosti ich rodinného domu môže ohroziť jeho statiku. Účelom návrhu navrhovateľov je práve to, aby sa zbavili hrozby narušenia statiky domu, existenciu ktorej hrozby vyvodili (aj) z posudku Ing. Halvoňa. Ich obavy znásobuje fakt, že odporcovia trvajú

na zachovaní prejazdu nákladnými vozidlami cez spornú parcelu č. 33 napriek tomu, že už nie sú (spolu)vlastníkmi príľahlých pozemkov (parc. č. 36 a 37, na ktoré vyvážali hlinu); čím pre nich parcela č. 33 prestala plniť funkciu prístupovej cesty. Je preto pochopiteľná obava navrhovateľov, že právo prejazdu nákladných automobilov má slúžiť na vyvíjanie nátlaku napr. na vymáhanie neprimeranej ceny, ak by boli navrhovatelia nútení spoluvlastnícky podiel odporcov odkúpiť. Odvolatelia nesúhlasili tiež so skutkovými závermi o druhu vozidla, ktorým mala byť na príľahlý pozemok prepravovaná zemina. Je totiž „o Aviach všeobecne známe, že sú spôsobilé pohybovať sa výlučne po rovine a aj to len ak má spevnený povrch“. Za zásadný nedostatok v postupe okresného súdu odvolatelia považovali, že si nežadovávajú znalecký posudok Ing. Halvoňa, hoci tento dôkaz označili už v návrhu. Posudok je pritom súčasťou spisu Okresného súdu Žilina sp. zn. 8C/33/2013, v rámci ktorého konania bola odporcom predbežným opatrením uložená povinnosť zdržať sa prejazdu nákladnými automobilmi práve na podklade dotknutého znaleckého posudku. Napadnuté rozhodnutie je tiež predčasným z dôvodu neprerušenia súdneho konania napriek dvom iným súčasne prebiehajúcim súdnym konaniam pred Okresným súdom Žilina (sp. zn. 18C/62/2013 a 18C/248/2013) o neplatnosť kúpnych zmlúv týkajúcich sa prevodov spoluvlastníckych podielov k pozemku parc. č. 33. Označené súdne konania majú podľa odvolateľov značný význam pre výsledok súdnej veci, lebo bez právoplatného rozhodnutia o (spolu)vlastníctve pozemku parc. č. 33 nie je možné posúdiť, či účastníci konania mali v čase rozhodovania súdu potrebnú aktívnu, resp. pasívnu vecnú legitímáciu.

Odporcovia navrhli napadnutý rozsudok potvrdiť v celom rozsahu. Uviedli, že predajom parcel č. 36 a 37 neprestala pre nich sporná parcela č. 33 plniť funkciu prístupovej cesty, lebo (práve) z pozemku parc. č. 33 majú vchod do rodinného domu č. súp. XXX. Obavu prezentovanú odvolateľmi označil za účelovo vykonštruovanú. Zdôraznili, že práve navrhovatelia nadmerným využívaním dotknutej parcely motorovými vozidlami, či už nákladnými (napr. v súvislosti s rekonštrukciou ich domu) alebo osobnými, či koňmi, parcelu zničili a snahu o jej opravu nemajú. Parcela bola spevnená kameňom, makadamom a asfaltom až do doby, kedy sa na nej zriaďovali inžinierske siete v roku 2009. Navrhovatelia pritom zriadili inžinierske siete ešte v čase, keď k nej nemali žiaden spoluvlastnícky podiel; zatiaľ čo novému vlastníkovi parcel č. 36 a 37 a (zároveň) spoluvlastníkovi parc. č. 33 súhlas na zriadení inžinierskych sietí nedali. Odporcovia ďalej uviedli, že v mieste, kde je parcela č. 33 najužšia, t.j. okolo rodinného domu navrhovateľov, je šírka prejazdu 3,15 m (zrejme 3,15 m - pozn. odvolacieho súdu). Prejazd je taký úzky, že väčšia rýchlosť nie je možná, preto hocijaké nákladné auto v týchto miestach musí ísť tzv. „krokom“. To znamená, že nevznikajú žiadne vibrácie, ktoré by akokoľvek ohrozovali statiku domu navrhovateľov. Navyše tento rodinný dom, ako vyplýva z geometrického plánu, zasiahol do parcely č. 33 (bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov) po celej dĺžke, čím bol zúžený prechod a porušený v tej dobe platný stavebný zákon (ide preto o čiernu stavbu) požadujúci minimálny odstup 3 metre od susednej nehnuteľnosti. Podľa názoru odporcov statický posudok Ing. Hlavoňa bol vypracovaný účelovo, lebo odvolatelia mali snahu už dlhšie obdobie predtým, ako podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia, znemožniť odporcom stavbu rodinného domu na parcele č. 36 a 37, čím sa odporcom niekoľkokrát otvorene vyhrážali.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1, 2 písm. b/, c/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ ods. 2 O.s.p.

Návrh navrhovateľov na začatie konania vykazuje nedostatky v jednej zo základných zákonných náležitostí (§ 79 ods. 1 O.s.p.) - v opise rozhodujúcich skutočností. Z titulu nedôsledného postupu okresného súdu pri jeho (ne)odstraňovaní preniesol sa tento deficit i do napadnutého rozhodnutia. Predovšetkým nie je uplatnený nárok žiadnym spôsobom podložený skutkovými tvrdeniami vo vzťahu k tej časti sporného pozemku, ktorý sa nachádza na jeho „začiatku“ a predstavuje prístup odporcov k ich vlastnému rodinnému domu. Ohľadne časti pozemku nachádzajúcej sa bezprostredne pri rodinnom dome navrhovateľov zase absentujú skutkové tvrdenia preukazujúce/odôvodňujúce obavu, že by (práve a len) odporcovia mali nákladnými dopravnými prostriedkami v budúcnosti využívať tento pozemok. Pokiaľ nemá ísť len o odporcov a navrhovatelia majú všeobecne (objektívne) obavy z porušenia statiky ich domu, vyvstáva otázka, či nie je potrebné (navrhovateľmi) iniciovať konanie príslušného správneho orgánu na úseku pozemných komunikácií o celkovom zákaze prejazdu. V prípade, ak (predsa) majú navrhovatelia na mysli (len) konkrétne konanie odporcov (hoci títo už aktuálne nevlastnia nehnuteľnosti, ku ktorým sa v minulosti prepravovali nákladnými vozidlami popri rodinnom dome navrhovateľov), musia (navrhovatelia) svoje neprimerane stručné vymedzenie nároku v tomto smere doplniť o relevantné skutočnosti.

Skutkovo konkrétnejšie vymedzenie uplatňovaného nároku je rovnako dôležité aj z dôvodu ustálenia, akému hmotnému právu (susedské, spolu/vlastnícke, iné) žiadajú navrhovatelia poskytnúť ochranu. Nadväzne musí okresný súd vo svojom rozhodnutí takýto (ním konkrétne právne posudzovaný) nárok jednoznačne pomenovať.

V súvislosti s právnym posúdením vykonaným okresným súdom je potrebné uviesť, že tzv. generálna klauzula obsiahnutá v prvej vete § 127 Obč. zák. upravuje dve skutkové podstaty - obťažovanie iného a vážne ohrozenie výkonu jeho práv. Obťažovanie vlastnému výkonu práva nebráni, robí ho „len“ nepríjemným, pričom právne významné je iba v prípade, že presahuje „mieru primeranú pomerom“. Naproti tomu v prípade, ak dôsledkom imisie došlo k vážnemu ohrozeniu výkonu práva, je otázka miery primeranej pomerom bez významu. V prejednávanej veci navrhovatelia tvrdia, že správaním odporcov hrozí vážne poškodenie ich rodinného domu. Zisťovanie „primeranosti“ takéhoto zásahu, ako to učinil okresný súd (konštatujúc, že po pozemku parc. č. 33 bežne chodia nákladné automobily), je teda v zmysle uvedeného právne irelevantné. Zároveň je nutné (striktne) rozlišovať medzi právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo susedských vzťahov a medzi hospodárením spoluvlastníkov so spoločnou vecou.

Úvaha okresného súdu o tom, že navrhovatelia si ohrozenie statiky ich domu zapríčinili sami, je za doterajšieho stavu dokazovania predčasná. Okrem riadneho vykonania dôkazu znaleckým posudkom, z ktorého sa existencia tohto ohrozenia vyvodzuje, by bolo potrebné minimálne doplnenie (posudku) o záver, či by k ohrozeniu statiky došlo aj v prípade, ak by navrhovatelia (svojoľadne) neposunuli stavbu domu, či plotu protiľahlej záhrady.

V postupe okresného súdu nemožno prehliadnúť viacero (ďalších) procesných nedôsledností. Primárne nie je zrejmé, z akého dôvodu nepostupoval v zmysle § 114 ods. 2 veta posledná O.s.p. a bezodkladne nedoručil navrhovateľom v rámci prípravy pojednávania rozsiahle písomné vyjadrenie odporcov (vrátane príloh), obsahujúce ich komplexnú argumentáciu/obranu vo veci samej. Okresnému súdu v danom postupe nič nebránilo ani z časového aspektu; vyjadrenie mu bolo doručené 5 mesiacov pred termínom pojednávania. Takýmto spôsobom v konečnom dôsledku odňal možnosť navrhovateľom reagovať na tvrdenia odporcov. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že podľa zápisnice o pojednávaní z 25.11.2013 okresný súd predmetné vyjadrenie oboznámil. K tomuto došlo až v štádiu pred záverečnými vyjadreniami („rečami“) účastníkov; navyše z protokolácie ani nie je zrejmé, v akom konkrétnom rozsahu bolo oboznámenie vykonané.

Z dotknutého písomného podania odporcov súčasne vyplýva, že si uplatňujú nárok na primeranú náhradu za znehodnotenie prístupovej cesty. Predmetným vyjadrením z hľadiska, či ide o vzájomný návrh (§ 97 O.s.p.), prípadne o kompenzačnú námietku, sa okresný súd vôbec nezaoberal.

Je tiež zjavné, že znalecký posudok, ktorého vykonania sa navrhovatelia v prvostupňovom konaní domáhali, mal okresný súd k dispozícii v rámci pripojeného spisu (č.l. 12 a 14). Napriek tomu k jeho vykonaniu zákonom predpokladaným spôsobom (§ 129 ods. 1 O.s.p.) v priebehu konania nedošlo. Okresný súd pritom nezdôvodnil neúčelnosť/nepotrebnosť vykonania tohto dôkazu, (nesprávne) argumentoval len jeho nepredložením navrhovateľmi. Aktuálne je dotknutý posudok „voľne založený“ (popri kópiách, resp. ďalších vyhotoveniach písomností súdu a účastníkov) v spise v súdnej veci.

Možno zároveň upriamiť pozornosť okresného súdu na (v okolnostiach prejednávaného prípadu zjavnú) potrebnosť aplikácie ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého súd uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné.

Všetky opísané nedôslednosti vo svojom súhrne vedú ku konštatovaniu predčasnosti prezentovaných záverov okresného súdu a k nevyhnutnosti zrušenia napadnutého rozsudku. Úlohou okresného súdu v ďalšom postupe bude prioritne vyzvať navrhovateľov na (riadne) doplnenie skutkových tvrdení, doplniť dokazovanie (minimálne o už predložené dôkazy) a nadväzne ustálený skutkový stav jednoznačne subsumovať pod príslušnú právnu normu.

Záverom odvolací súd považuje za vhodné (z hľadiska procesnej ekonomie) poznamenať, že za aktuálneho (z katastra nehnuteľností vplývajúceho) stavu je neopodstatnenou námietka odvolateľov o nevyhnutnosti prerušenia predmetného konania do právoplatného skončenia (iných) súdnych konaní o neplatnosť kúpnych zmlúv týkajúcich sa pozemku parc. č. 33.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.